Sampo Seppänen
21.2.2024

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asia: O 9/2024 vp autoilun verotuksen kokonaisuus

Energiateollisuus ry:n lausunto

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua kyseiseen asiaan ja toteaa asiasta seuraavaa:

Fiskaalinen kertymä liikenteen verotuksesta

Liikenteestä kertyy merkittävä määrää valtiolle verotuloja. Keskeiset elementit liikenteen verojärjestelmässä ovat autovero, ajoneuvovero ja polttoainevero.

Vuonna 2022 verokertymä oli:

- Autovero 488 Me
- Ajoneuvovero 1 108 Me
- Liikenteen polttoainevero 2 717 Me.

Verotulojen ennustetaan laskevan merkittävästi tulevina vuosina, mikä johtuu suurelta osin liikenteen sähköistymisestä ja edelleen fossiilisten polttoaineiden kulutuksen ja päästöjen vähentymisestä. Jos uusi EU:n laajuinen jakelijoiden päästökauppa otetaan käyttöön ilman merkittäviä veromuutoksia vuonna 2027, kerryttäisi se valtion tuloja vuosikymmenen lopussa arviolta noin puoli miljardia euroa per vuosi ja kompensoisi näin osittain verotulojen alenemaa. Summasta iso osa tulisi liikenteen sektorilta.

Päästövähennykset ja liikenteen verotus
Fiskaalisen näkökulman lisäksi liikenteen verotuksella on merkittävä ilmastopoliittinen ohjausvaikutus. Liikennesektori kattaa noin 21 prosenttia Suomen kokonaispäästöistä. Tieliikenteestä 51 prosenttia syntyy henkilöautoliikenteestä, kahdeksan prosenttia pakettiautoista ja 36 prosenttia raskaasta liikenteestä.

Suomelle asetut taakanjakosektorin EU:n päästötavoitteet vuodelle 2030 johtavat vaikeasti saavutettavaan liikenteen päästövähennystavoitteeseen. Hallituksen toimet liikenteen polttoaineiden veron kevennysten, biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen vähentämisen, liikennesektorin vähähiilisyyttä tukevien määrärahaleikkausten ja suuripäästöisten autojen ajoneuvoveron keventämisen myötä vaikeuttavat jo entisestään haastavan tavoitteen saavuttamista.

Liikenteen polttoaineiden hinnoittelu, joko päästökaupan tai verotuksen myötä, on kustannustehokkain päästövähennyskeino. Näin valtiontalouden näkökulmasta ilmastotavoitteiden saavuttaminen pitäisi hoitaa ensisijaisesti päästöjen hintaohjauksella. Samalla on hyvä huomioida yritysten, erityisesti teollisuuden, kuljetuskustannukset.

- Keskeisintä liikenteen päästövähennysten saavuttamisessa on autokannan uusiutuminen mahdollisimman vähäpäästöiseksi. Tämä tulee huomioida liikenteen hinnoittelussa ja veropolitiikassa.

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

Fiskaalisten toimien ja päästövähennysten yhteensovittaminen

Liikenteen polttoaineiden verotus

Polttoaineiden verotus määräytyy energiasisällön ja hiilidioksidipäästöjen perusteella. Liikennepolttoaineiden verotus on keskeisin päästöjä ohjaava tekijä ja fiskaalisesta näkökulmasta liikenteen polttoaineista kertyvät verotulot ovat mittavia. Verotulot vähenevät kuitenkin merkittävästi tämän vuosikymmenen aikana, kun liikenne sähköistyy ja fossiilisten tuontipolttoaineiden kulutus alenee. Mahdollisia verotulojen lisäystoimia miettiessä on syytä tiedostaa, että Suomessa sähkön verotus kuluttajille on kansainvälisesti vertailtuna korkea.

Liikennepolttoaineiden valmisteveroa alennettiin vuoden 2024 alusta noin 170 miljoonalla eurolla kompensoimaan hallitusohjelman mukaisesta jakeluvelvoitteen nousu-urasta syntyvää keskimääräistä polttoaineiden hinnannousua. Hallitusohjelman mukana myöhemmin tullaan laskemaan myös polttoaineveron CO2-komponenttia 100 miljoonalla eurolla. Polttoaineverojen laskulla on yhdessä jakeluvelvoitteen alentamisen kanssa päästöjä lisäävä vaikutus, jolloin ilmastotavoitteiden saavuttaminen hankaloituu. Lisäksi toimet hidastavat liikenteen sähköistymistä ja esimerkiksi jakeluvelvoitteen vähentämisen myötä biokaasun käytön edistämistä liikenteessä.

- Liikenteen polttoaineiden veronkevennykset vähentävät lisää jo entuudestaan alenevia liikenteen verotuloja ja heikentävät päästötavoitteisiin pääsemistä.

Autovero

Autovero määräytyy porrastetusti hiilidioksidipäästöjen perusteella. Autoveron tuoton ennustetaan vähenevän useita satoja miljoonia euroja vuosikymmenen loppuun mennessä (VM, verokartoitus 2023). Autovero on ajoneuvoveroa selkeästi parempi ohjauskeino ilmastopolitiikan näkökulmasta, koska se vaikuttaa ajoneuvon hintaan ja sitä kautta valintapäätökseen ajoneuvoa hankittaessa. Näin ollen autoveron tulee kannustaa jatkossakin vähäpäästöisiin autoihin, jotta päästövähennykset saavutetaan. Autoverotuksen tasakorotukset voisivat johtaa maahantuotujen autojen lisääntymiseen ja voisi näin vaikuttaa menetettyjen arvonlisäverotuottojen myötä negatiivisesti myös fiskaaliseen verokertymään.

- Autoveroa ei tule lisätä etenkään vähäpäästöisiltä autoilta.

Ajoneuvovero

Henkilöautojen ajoneuvovero koostuu perusverosta ja käyttövoimaverosta. Perusvero määräytyy auton hiilidioksidipäästöjen perusteella. Käyttövoimavero on kohdistettu autoille, jota käytetään muulla voimalla tai polttoaineella kuin moottoribensiinillä. Myös ajoneuvoveron tuoton ennustetaan lähivuosina alenevan. Valtionvarainministeriö on arvioinut (verokartoitus 2023), että hallituskauden aikana verotulot vähenevät ajoneuvoveron perusveron osalta noin 130 miljoonaa euroa. Käyttövoimaveron verotuottojen ennustetaan sen sijaan pysyvän melko vakaana. Vaikka dieselhenkilöautojen määrä vähentyy, käyttövoimaveron tuottoa ylläpitää täyssähköautojen määrän kasvu. Verotuksellisilla toimilla ei tule hidastaa liikenteen vähähiilisyyskehitystä. Ajoneuvovero on ilmastopolitiikan näkökulmasta suhteellisesti vähemmän ohjaava kuin autovero tai polttoaineiden vero. Ajoneuvoveron perusvero on olemassa oleva ja kustannustehokas tapa kerätä verotuloja liikenteestä, jos valtion vähentyviä verotuloja halutaan kompensoida liikenteen sisältä.

- Yksi keino valtion verokertymän lisäämiseksi on nostaa eri autojen ajoneuvoverotusta tasaisesti tai tehostamalla päästöperusteisuutta niin, että se ei hidasta liikenteen vähähiilisyyskehitystä tai vaikuttaa siihen mahdollisimman vähän**.**

Työsuhdeautojen verovähennysoikeus.

Työsuhdeauto verotetaan tuloveron yhteydessä. Tuloverossa maksetaan työsuhdeautosta veroa autolle määritetyn verotusarvon verran, joka on määritelty mahdollisimman lähelle auton käypää arvoa.

Vähäpäästöisten autojen markkinoille lisääntymistä on vauhditettu työsuhdeautojen alennetulla verotusarvolla tietyn päästövähennysarvon alle menevillä autoilla. Vuoden 2021 alusta auton verotusarvosta on vähennetty 170 euroa kuukaudessa, jos työsuhdeauto on täyssähköauto. Vuonna 2022 verovähennyksen piiriin tuli vähäpäästöisten autojen verohuojennus, jonka suuruus on 85 euroa kuukaudessa. Etuudet ovat voimassa vuoden 2025 loppuun asti. Alennetun verotusarvon poistaminen hidastaisi vähäpäästöisten autojen yleistymistä ja siten sen jatkaminen vuoden 2025 jälkeen olisi hyödyllistä. Jos alennetusta veroarvosta luovutaan valtion taloudellisista syistä, voisi verotusarvon luopumisessa harkita asteittaista vähenemistä vuoden 2025 jälkeen, jolloin veroetu vähenisi tietyn määrän vuosittain ennen kuin se poistetaan kokonaan.

Lisätietoja: Sampo Seppänen, sampo.seppanen@energia.fi, 050 340 7716